

Op safari door het Krugerpark

Op safari door het Krugerpark

Egon Berendsen

© 2022 Egon Berendsen, 2^e gewijzigde en uitgebreide druk

Auteur: Egon Berendsen

Foto's: Diana, Marina en Egon Berendsen

Foto omslag: Leeuwen langs de S114 bij de Biyamiti rivier (28 februari 2020)

Kaart, pagina 157: SANParks (met toestemming overgenomen)

Ontwerp: Egon Berendsen

ISBN: 9789403646947

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	7	Honingdas in Orpen restcamp	107
Zelf op ontdekking.....	9	Olifanten beletten plasstop.....	108
Binnenkomst in het park.....	9	Luipaard en afgekloven prooi.....	108
De eerste tocht: Olifants - Letaba.....	11	Een zwerm roodbekwevers.....	109
En dan plotseling tocht: Letaba - Shingwedzi.....	14	Buffels in de Ngwenyeni.....	109
Een 'saai' tocht: noordwesten van Mopani	20	Leeuwen onder ons raampje	110
Noordelijk Kruger: naar Crooks Corner.....	22	Sabelantilopen langs de Sabie.....	110
Een rondje bij Shingwedzi.....	27	Een agressieve olifant	111
Weer Mopani: nu de oostkant.....	31	Wevers die nesten bouwen.....	111
Eindelijk weer leeuwen: Olifants - Satara	35	Koecien bij Crooks Corner	112
Afwisselende tocht: ten zuiden van Satara	38	Leeuwenwelpen langs de H1-3.....	112
De Big Five in één middag: Skukuza - Satara	45	Consternatie op de H1-5.....	113
Een rondje vanuit Pretoriuskop	50	Nieuwsgierige buffels	113
Cheeta's aan de maaltijd	57	Praktische zaken en tips	115
Geen leeuwen en cheeta's; wel 'n verrassing	64	Boeken van je reis	115
Onder begeleiding op safari.....	71	Hoe kom je er?.....	115
Ochtendsafari Berg en Dal.....	71	Verblijf in het Krugerpark	116
Ochtendsafari Letaba.....	74	Rondtrekken door het park.....	118
Avondsafari Crocodile Bridge.....	76	Fotograferen en filmen.....	121
Avondsafari Punda Maria	78	Gezondheid.....	122
Wandelsafari Satara	80	Voor- en napret	123
Wandelsafari Lower Sabie.....	82	Overzicht van dieren.....	125
Wild bij restcamps	87	Zoogdieren	125
In de restcamps.....	87	Carnivoren.....	125
Wandelen langs restcamphek	88	Herkauwers	128
Vanaf restaurantterras.....	90	Overige zoogdieren.....	130
Natte zomers en droge winters, landschappen en rivieren.....	93	Vogels	132
Momenten die bijblijven.....	103	Roofvogels	132
Kiespijn en wilde honden	103	Vogels bij het water.....	134
Een cheeta op de uitkijk.....	103	Vogels op de grond.....	137
Buffelstier bij wandelsafari.....	104	Vogels in boom en lucht.....	138
Tak op de weg? Nee, een python.....	104	Reptielen	142
Kwetsbare jonge hyena's.....	105	Nijlkrokodil.....	142
Gieren bij een dode olifant.....	105	Schildpadden.....	142
Baltsende secretarisvogels.....	106	Hagedisachtigen	143
Parende leeuwen.....	106	Slangen	144
Alleen een leeuwenpoot	107	Foto-overzicht van dieren	144
		Zoogdieren.....	144
		Vogels.....	147
		Reptielen.....	155
		Kaart van het Krugerpark	157

Inleiding

Vanuit Nederland kun je je eigenlijk geen voorstelling maken van wat je in het Krugerpark in Zuid-Afrika zoal kan beleven. Je moet er geweest zijn. Toch probeer ik je in dit boek een idee te geven. Het is mijn bedoeling om je over mijn belevenissen en ervaringen te vertellen en mijn foto's te laten zien. Daarnaast geef ik tal van praktische tips die bijdragen aan een succesvolle Krugersafari. Ik hoop je daarmee zo enthousiast te maken dat je besluit zelf naar het Krugerpark te gaan om je eigen ervaringen op te doen. Heb je na het lezen van dit boek toch nog extra advies nodig om die stap te zetten, kijk dan eens op mijn website www.krugerparkgids.nl.

Zelf ben ik inmiddels in verschillende Afrikaanse landen op safari geweest: in Zuid-Afrika uiteraard, en ook in Botswana, Namibië en Zimbabwe. Het Krugerpark bezoek ik al meer dan tien jaar, en ik heb daar vrijwel alle publiek toegankelijke wegen bereden. De eerste keer was het onderdeel van een grotere tocht door Afrika (Botswana, Zimbabwe en Zuid-Afrika), waarbij mijn vrouw en ik vijf dagen in het Krugerpark waren. Dat beviel zo goed dat we het jaar daarop drie weken door het park zijn getrokken, van het zuidoosten tot bijna het noorden en weer terug naar het zuidwesten. Sindsdien bezoek ik ongeveer elk jaar het Krugerpark, alleen of in gezelschap van anderen.

Rode draad in mijn verhaal is dat je van tevoren niet weet wat je zult tegenkomen en beleven. Wat je ziet is iedere keer weer een verrassing, zeker als je het park (of de 'wildtuin', zoals de Zuid-Afrikanen zeggen) voor de eerste keer aandoet. Nergens in Europa vind je zo'n grote diversiteit aan in het wild levende dieren in zo'n uitgestrekt en afwisselend gebied. Het Krugerpark kent zeer verschillende landschappen, van bossen tot savannes en van heuvelachtig tot riviergebieden. Elk landschap brengt zijn eigen bijzonderheden en planten met zich mee. De dierenrijkdom in het park is enorm. Zo'n honderdvijftig verschillende zoogdieren, meer

dan vijfhonderd vogelsoorten, rond honderdtwintig reptielen en zo'n dertig amfibieën. En vergeet de hoeveelheid insecten en vissen niet. Als je het Krugerpark bezoekt, zul je een deel van die dieren zien, maar een nog groter deel niet. Welke dieren je waar en wanneer zult zien, blijft in het ongewisse tot je ze daadwerkelijk ziet.

Je bent toeschouwer in een wereld waar je zelf eigenlijk geen deel van uit maakt. Je mag je ook niet mengen in die wereld, want het is bijna overal verboden om je auto te verlaten. De natuur gaat zijn gang en de dieren trekken zich over het algemeen niet veel van mensen in auto's aan. Natuurlijk beïnvloedt de mens wel wat er in het Krugerpark gebeurt. Denk alleen maar aan de restcamps waar je kunt verblijven, de auto's en de wegen. Je ziet en merkt als 'toeschouwer' echter relatief weinig van die menselijke invloed. En dat is maar gelukkig ook, want je komt er om van de natuur in zijn volle omvang te genieten.

Een voordeel van het Krugerpark ten opzichte van veel andere grotere parken in Afrika is dat je het goed zelf kunt bereizen, en dat geldt ook voor de beginnende safari-ganger. De hoofdwegen zijn geasfalteerd, terwijl de overige wegen gravel- en zandwegen zijn. Met een gewone (huur)auto zijn vrijwel alle wegen in het Krugerpark te berijden. Je kunt het park via negen toegangspoorten binnengaan. Daarnaast kun je het Krugerpark ook op twee plaatsen vanuit het Mozambiquaanse Limpopo National Park binnengerijden. In het Krugerpark zijn twaalf hoofdrestcamps waar je kunt verblijven. Daarnaast zijn er nog ongeveer twintig andere kleinere mogelijkheden om te overnachten, van tentenkampen tot luxueuze lodges. Ook buiten het park en in aangrenzende privé parken zijn er tal van verblijfsmogelijkheden.

Doordat het park zo groot is (ongeveer half Nederland) kun je er langere tijd op verschillende locaties doorbrengen. Maar je kunt er ook voor kiezen om naar één plaats te gaan.

Naast het zelf rijden in het Krugerpark kun je vanuit hoofdrestcamps onder leiding van een ranger met een groep ochtend-, avond- en nachtritten van twee à vier uur maken. Ook is het in sommige restcamps mogelijk, ook onder leiding van (gewapende) rangers, een wandeltocht te maken. Als je zelf reist, kun je je eigen plan trekken. Maar je kunt er ook voor kiezen om begeleid, volledig georganiseerd en zelfs geheel verzorgd het Krugerpark (of aangrenzende privé parken) te bezoeken.

In het grootste deel van dit boek staan mijn belevissen en ervaringen in het Krugerpark centraal. Die ervaringen worden gelardeerd met foto's. Ik probeer in dit boek zoveel mogelijk het gehele park van noord naar zuid en van oost naar west te bestrijken. Daarbij wil ik laten zien hoe het 'echt' is. Er zijn dus niet alleen 'mooie plaatjes' en 'fantastische tochten' uit een reisgids of film opgenomen, maar ook minder mooie foto's en tochten met relatief weinig dieren.

Deze tweede druk van mijn boek is aangevuld met belevissen van na 2013. De beschrijvingen van tochten en landschappen zijn uitgebreid en dekken nu het hele park af. Er zijn een aantal belevissen opgenomen die ik niet snel zal vergeten en graag wil delen. Ook is de praktische informatie verbeterd en uitgebreid. Zo is er een foto-overzicht opgenomen van zoogdieren, vogels en reptielen waarmee je de meeste dieren die je op je safari tegen kunt komen, kunt identificeren.

Ik probeer een zo reëel mogelijk beeld te schetsen van wat je in het Krugerpark kunt beleven. Maar uiteindelijk kan niets op tegen het zelf zien van een uit een boom springende luipaard, van een troep gieren die zich aan een karkas te goed doet, van een kuifarend die je nog nooit gezien had, van een kudde buffels waarin je verzeild raakt, en van een grijze reebokantilope die zo snel voor je auto voorbij springt dat je niet in staat bent een foto te maken. Laten we het Krugerpark in gaan.

Phalaborwa toegangspoort tot het Krugerpark (25 juli 2010)

Zelf op ontdekking

Binnenkomst in het park

Route	H9, H1-5, H8
Lengte	84 km
Duur	ca. 3,5 uur

Bij ons eerste bezoek aan het Krugerpark waren we met een huurauto in twee dagen vanaf Johannesburg via de Panoramaroute (ten westen van het Krugerpark) naar de Phalaborwa toegangspoort gereden. Rond 14.00 uur kwamen we daar aan en hadden dus nog zo'n vier uur voor sluitingstijd om naar Olifants restcamp te rijden waar we drie nachten zouden verblijven.

Je kunt één of meerdere dagen toegang tot het Krugerpark krijgen. In het eerste geval is het zaak dat je vroeg het park binnengaat, want er worden per toegangspoort slechts een beperkt aantal bezoekers per dag toegelaten. Als je meerdere dagen in het Krugerpark wilt verblijven, moet je accommodatie in het park gereserveerd hebben. Daarbij is dan meteen je toegang tot het park geregeld. In beide gevallen betaal je nog wel de toegangsfee. Verblijf je voor wat langere tijd in het park, dan kan in plaats daarvan een 'wildcard' voordeliger zijn. Een wildcard geeft je een jaar lang toegang tot onder meer het Krugerpark.

Bij de toegangspoort check je in. Na de nodige formaliteiten (er kan bijvoorbeeld gecontroleerd worden of je geen alcohol of wapens het park inbrengt), reden we een andere wereld

Impala's langs de H9 (25 juli 2010)

binnen. Drukke, bebouwing, en (onnatuurlijke) geluiden laat je achter je. Hier pas je je aan aan de omgeving.

Als je voor het eerst het Krugerpark inrijdt, zul je versteld staan van hoe snel je je eerste 'wilde' dieren kunt tegenkomen. Je weet niet welke dieren dat zullen zijn, maar impala's zijn er zoveel (meer dan 150.000) dat die wel bij de

Giraf, olifant en zebra langs en op de H9 (25 juli 2010)

eersten zullen zijn. Tot onze eerste dieren in het park behoorden ook giraffen en olifanten langs de kant van de weg en zebra's pal op de weg. In het laatste geval moet je stoppen en wachten tot de zebra de weg weer verlaten heeft, voordat je door kunt rijden.

Rijden mag op asfaltwegen overigens niet harder dan vijftig km per uur en op gravelwegen veertig km per uur. Je zult echter merken dat die snelheden aan de hoge kant zijn, als je goed het wild wil kunnen zien. Naarmate je er meer ervaring in hebt, zal het spotten van dieren overigens steeds beter gaan. En je weet natuurlijk niet wat je niet gezien hebt. Met meerdere personen in de auto zal je trouwens eerder dieren opmerken.

Stilstaande auto's zijn meestal ook een signaal dat er iets bijzonders te zien is.

En dan kom je aan in Olifants restcamp. We meldden ons bij de receptie en kregen een bungalow toegewezen. Dat ging niet van een leien dakje. In de bungalow bleken knaagdieren door het dak naar binnen gekomen te zijn en met elkaar tot bloedens toe gevochten te hebben. Na veel heen en weer geloop en gepraat bij de receptie greep uiteindelijk het hoofd van de huishoudelijke dienst in. Wij kregen een andere, wel schone bungalow. Hoe prachtig die lag, zagen we pas de volgende ochtend. Het uitzicht was echt geweldig. Overigens was dit de enige keer dat ons verblijf niet meteen in orde was.

Uitzicht op de Olifants rivier vanaf het terras van onze bungalow in Olifants restcamp (26 juli 2010)

De eerste tocht: van Olifants naar Letaba

Route	H8, S93, S46, S94, Letaba, S94, S46, S93, S44, H8
Lengte	71 km
Duur	ca. 5 uur (inclusief uitgebreide pauze)

‘s Ochtends vroeg maak je de meeste kans op het zien van wild. Maar we waren moe en wilden die eerste dag in het park rustig aan doen. Pas tijdens het ontbijt zochten we de route uit die we zouden rijden. Bij aankomst in het restcamp hadden we een boekje gekocht met kaarten van het park (in dit boek vind je op pagina 157 een overzichtskaart van het park).

In dat boekje stond ook een vrij beperkt overzicht van dieren. Vanaf pagina 144 in dit boek vind je een uitgebreid, maar niet volledig foto-overzicht van zoogdieren, vogels en reptielen. Boeken met volledige overzichten van zoogdieren en vogels zijn meestal wel in de winkels van de grote restcamps te koop.

We besloten om van Olifants restcamp naar Letaba restcamp te rijden, zoveel mogelijk over gravelwegen. In Letaba restcamp zouden we dan een kop koffie drinken. Op de heenweg reden we het grootste deel de wegen die niet langs de Letaba rivier lagen (S93, S46, S94), terwijl we op de terugweg juist de wegen langs de Letaba zouden rijden (S46, S93, S44). Het laatste deel ging vrij steil omhoog, maar zou wel een mooi uitzicht over de Olifants rivier geven.

We vertrokken rond 8.30 uur. Dat was wel vrij laat, maar ook dan kun je nog goed dieren tegenkomen. Het eerste deel zagen we geen wild. Althans wij zagen geen dieren. Misschien waren ze er wel, maar we waren natuurlijk onervaren in het spotten van wild. Op een gegeven moment, we waren de splitsing van de S93 en S44 al gepasseerd, stond er een auto stil. Wat zou daar te zien zijn? We reden naar de auto toe. En daar lagen ze, onze eerste ‘eigen’ leeuwen.

Onze eerste ‘eigen’ leeuwen langs de S93 (26 juli 2010)

Ze lagen in de schaduw te luieren en vertoonden geen enkele activiteit. Aan hun stevige buiken te zien hadden ze daarvoor flink gegeten. Toen we een paar uur later weer langs hetzelfde punt kwamen, lagen ze er nog steeds. Dat laat wel zien dat leeuwen een groot deel van de dag kunnen luieren, tot wel twintig uur per dag.

Een stukje verder kwam er een kudu op onze weg en vlak voor Letaba restcamp zagen we nog waterbokken in de rivierbedding liggen. Als je eenmaal wat vaker in het Krugerpark geweest bent, weet je dat je deze dieren regelmatig tegen zult komen. Maar we waren er voor het eerst en dan is alles bijzonder, of het nu leeuwen, kudu's of waterbokken zijn.

Onderweg naar Letaba restcamp kwamen we een kleine kudde olifanten tegen. De grootste klapperde flink met haar oren. We hadden gelezen dat ze dan agressief konden zijn, en zijn daarom snel door gereden. Later beseften we dat het klapperen met de oren bedoeld was om haarzelf te verkoelen.

Kudu en waterbokken langs de S93 (26 juli 2010)

In Letaba restcamp aangekomen dronken we op het terras koffie. We zaten op het eerste deel van het terras met weinig uitzicht over de rivier. Waren we iets verderop gaan zitten, dan hadden we een prachtig uitzicht gehad over de rivier met naar alle waarschijnlijkheid ook verschillende dieren die van en naar de rivier liepen. Later hebben we deze misser overigens ruimschoots ingehaald.

De terugweg naar Olifants restcamp, nu vooral langs de Letaba rivier, bracht als eerste weer olifanten. Deze maakten een rustiger indruk dan de exemplaren die we eerder tegenkwamen. Dus konden we de tijd nemen om foto's te maken.

Niet veel verder was het weer raak: een leeuw zichtbaar tussen het struikgewas. Je zou haast denken dat het heel normaal is om verschillende keren op een dag leeuwen tegen te komen. Dat is het echter niet. Er zijn dagen dat je geen leeuw tegenkomt. Twee keer leeuwen in een tijdsbestek van nog geen vier uur vonden wij wel bijzonder. Deze leeuw

Olifanten en leeuw langs de S46 (26 juli 2010)

was mager in vergelijking met de eerdere leeuwen. Hij liep tussen het struikgewas en ging in het gras liggen. Zo van een afstand maakte hij een vriendelijke indruk. Je zou niet zeggen dat dit het machtigste roofdier van het Krugerpark is.

Vanaf de weg kon je zo nu en dan de Letaba rivier zien stromen. In de Letaba waren nijlpaarden aan het scharrelen of ze lagen in de rivierbedding uit te rusten. Een stukje verder stonden zebra's langs de kant van de weg te grazen. Voor de foto wilden ze wel even in de camera kijken. Zowel aan de rivier als aan het gras kun je zien dat het droge tijd in het Krugerpark was, weinig water en dor gras.

Aan de S44 bij de splitsing met de S93 staat een grote baobab-boom. Deze is vernoemd naar Von Wielligh die in de 19^e eeuw deze streken heeft verkend. Hij heeft in 1891 zijn naam in de boom gekerfd. Je mag echter je auto niet uit om dat te controleren. Deze boom wordt als een historisch interessante plek in het Krugerpark beschouwd.

Von Wielligh's baobab bij de S44 en S93 (26 juli 2010)

Na Von Wielligh's baobab vervolgden we de S44. Deze voerde omhoog over een deels kronkelige weg met prachtig uitzicht over de Olifants rivier. Onderweg kwamen we nog kudu's en olifanten tegen, en in de Letaba lagen wat nijlpaarden.

Op een gegeven moment moesten we stoppen voor een grote groep helmpareelhoenderen die rustig over de weg aan het wandelen waren en voor ons beslist niet aan de kant wilden gaan.

Nijlpaard en zebra's langs de S93 (26 juli 2010)

Helmpareelhoenderen en nyala (m) bij S44 (26 juli 2010)

Nadat we ze konden passeren, reden we verder.

Op het laatste stuk voor Olifants restcamp zagen we nog een antilope tussen de struiken. We wisten niet precies wat voor een, maar later konden we hem identificeren als een nyala, een mannetje. Nyala's kwamen in 2010, het jaar waarin we deze tocht maakten, voornamelijk in het noordelijke deel van het Krugerpark voor, en niet zozeer in de omgeving van Olifants restcamp. De laatste jaren verspreiden ze zich meer, ook naar de zuidelijke delen van het park.

Rond 13.30 uur zat onze eerste tocht door het Krugerpark erop, konden we gaan nagenieten en bedenken wat we de rest van de dag zouden gaan doen. Onze keus was overigens snel gemaakt: we zouden een avondsafari gaan doen onder leiding van een ranger.

De safari startte om ongeveer 15.30 uur en eindigde zo'n drie uur later, toen het al donker was. Van deze safari is de introductie van 'rhino wood' en 'hippo rock' me het meest bijgebleven als aanduidingen door de ranger van stukken hout en rotsen die door de toeristen voor neushoorns en nijlpaarden worden aangezien.

En dan plotseling toch: van Letaba naar Shingwedzi

Route	H9, S69, H9, S51, H9, Phalaborwa, H9, S131, H14, H1-6, S49, S50
Lengte	207 km
Duur	ca. 10,5 uur

Na een paar dagen te hebben verbleven in Letaba restcamp zou ik op 24 juli 2016 verder naar het noorden trekken, naar Shingwedzi restcamp. Ik zou eerst over de H9 met wat zijwegen richting Phalaborwa rijden. Voor Phalaborwa zou ik de S131 nemen en vervolgens de H14. Daarna de H1-6 en dan de lange S50 helemaal uitrijden tot aan Shingwedzi restcamp.

Ik vertrok vol goede moed. De dag ervoor was ik op de H9 nog verzeild geraakt in een grote kudde buffels, en waarom zou iets dergelijks

me niet weer overkomen. Het was nog schemerig en een beetje vreemd weer; bewolkt, relatief koud (ook voor de wintertijd) en zo af en toe een miezerig regentje. Ik besloot om vanaf de H9 de S69 te nemen. Die voert langs en door een riviertje dat uiteindelijk in de Letaba uitmondt. Deze zijweg leverde echter geen dieren op. Blijkbaar was het nog te koud om naar het water te trekken.

Terug op de H9 stond er in het water van Maswidzudzu een bisschopsooievaar. Door de schemering was hij niet echt scherp te fotograferen, maar het eerste dier was binnen. Dat was het dan ook wel op de H9. Alleen twee groepjes impala's lieten zich nog zien. Dat was wat anders dan de kudde buffels (en de nodige andere dieren) van de dag ervoor.

Dan maar de gravelweg S51 in, misschien zou dat meer opleveren. Maar ook hier was het bepaald geen wirwar van dieren. Een slangenarend, een groepje etende olifanten en vlak voor de Sable schuilhut toch weer impala's.

Bisschopsooievaar en impala's langs de H9 (24 juli 2016)

Nijlgans, nijlpaard vanuit Sable schuilhut (24 juli 2016)

Ook de Sable schuilhut leverde weinig op: wat ganzen, een smidsplevier en een nijlpaard.

Weer verder rijdend naar de H9 kwam ik nog een vorkstaartscharrelaar en een kleine kudde grazende buffels tegen. Zo'n tien keer wat dieren in een tijdsbestek van meer dan twee uur en zo'n vijftien kilometer rijden is toch wel teleurstellend te noemen. Bij de Phalaborwa toegangspoort aan het eind van de H9 dacht men dat de dieren zich schuil hielden vanwege de kou en de regen, maar zeker wist men het daar ook niet.

Slangenarend, olifanten, vorkstaartscharrelaar en buffels langs de S51 (24 juli 2016)

Vanaf Phalaborwa weer verder naar het noorden, eerst de S131 in en daarna de H14. Ook hier zo af en toe wat dieren, maar verder dan een bateleur, impala's, een paar keer buffels, wat duiven, een arend, een Afrikaanse kuiftrap, zebra's, een zuidelijke hoornraaf en nog een vorkstaartscharrelaar kwam ik op dit lange stuk niet. Bij het doorsteken van de bijna droge Letaba liep er in de rivierbedding nog een olifant. Gelukkig was zo af en toe het uitzicht wel de moeite waard.

Bateleur, panorama, arend en maskerduif langs S131 en H14 (24 juli 2016)

Afrikaanse kuitrap, zuidelijke hoornraaf, olifant en buffels langs S131 en H14 (24 juli 2016)